# KÜFÜR (İNKÂR) VE ÇEŞİTLERİ

الكفر وأنواعه

[ Türkçe - Turkish - تركي ]

şeyh Muhammed Salih el-Muneccid

الشيخ محمد صالح المنجد

Terceme: IslamQa
koordinasyon: Sitesi Islamhouse

ترجمة: موقع الإسلام سؤال وجواب

تنسيق: موقع IslamHouse.com

2013 - 1434

IslamHouse.com

# KÜFÜR (İNKÂR) VE ÇEŞİTLERİ

12811 nolu soruda insanı dînden çıkaran büyük küfrün çeşitlerinin olduğunu okudum. Sizden küfrün çeşitlerini açıklamanızı ve bunlara örnek vermenizi ümit ediyorum.

---

Hamd, yalnızca Allah'adır.

Küfür (inkâr) ve çeşitlerinin hakikati üzerinde konuşacak olursak, söz uzun sürer, fakat biz, aşağıdaki noktalar üzerinde durarak konuyu özetleyeceğiz:

Birincisi: Küfür (inkâr) ve çeşitlerinin bilinmesinin önemi

Kur'an ve sünnetin nasları, iki şey olmadan îmânın geçerli olmayacağı ve kabul görmeyeceğine delâlet etmiştir. Bu iki şey, aynı zamanda kelime-i şehâdetin (Lâ ilâhe illallah'ın) anlamıdır.

Bu iki şey:

1.Allah Teâlâ'yı birleyerek O'na teslimiyet göstermek.

2.Küfür ve şirkten ve bu ikisinin bütün çeşitlerinden uzak durmaktır.

Bir kimsenin, bir şeyden uzak durması ve ondan sakınması, onu ancak tanıması ve bilmesiyle mümkün olur. Böylelikle tevhîdi öğrenmenin, ona göre hareket etmenin ve onu gerçekleştirmenin, küfür ve şirki tanımanın ve ondan sakınmanın ve ondan uzak durmanın bir zaruret olduğu bilinmiş olmaktadır.

İkincisi: Küfrün (inkârın) tanımı

Küfür, sözlük anlamı, bir şeyi örtmek ve üzerini kapatmak demektir.

Terim anlamı ise; "Allah Teâlâ'ya ve peygamberlerine îmân etmemek demektir. Îmân etmemekle birlikte ister yalanlama (tekzib) olsun, isterse olmasın, durum aynıdır. Hatta şüphe etmek veya haset ve kibirden veyahut da risâlete uymaktan alıkoyan bazı hevâ ve heveslere uyarak îmândan yüz çevirmek de aynıdır.Bu sebeple küfür, Allah Teâlâ'nın îmân etmeyi farz kıldığı bir şeyi kendisine ulaştıktan sonra onu inkâr eden herkesin bir sıfatıdır.Bu şeyi, ister

sadece kalbiyle inkâr etsin veya sadece diliyle inkâr etsin veya hem diliyle, hem de kalbiyle inkâr etsin veyahut da bir amel işler de o amel, Kur'an ve sünnetten gelen bir delille îmândan çıkarırsa, hepsi küfürdür." Şeyhul-İslâm İbn-i Teymiyye, "Mecmuu'l-Fetâvâ", cilt: 12, sayfa: 335 ve İbn-i Hazm, "el-İhkâm Fî Usûli'-Ahkâm", cilt: 1, sayfa: 45

İbn-i Hazm da "el-Fasl" adlı kitabında şöyle demiştir:

"Aksine, Kur'an ve sünnetle sâbit olan bir delille tasdik etmeden îmân olmaz diye haber verilen bir şeyi inkâr etmek, küfürdür.

Yine, Kur'an ve sünnetle sâbit olan bir delille konuşmanın küfür olduğu bir şeyi konuşmak, küfürdür.

Yine, Kur'an ve sünnetle sâbit olan bir delille küfür olan bir ameli işlemek de, küfürdür."

Üçüncüsü: İnsanı dînden çıkaran büyük küfrün çeşitleri

İslâm âlimleri, küfrü birçok kısma ayırmışlardır. Bu kısımları, altında şirk ve şirk çeşitlerinin birçok şekli bulunan sınıflara ayrılmıştır. Bunlar:

1. İnkâr ve yalanlama küfrü

Bu küfür, bazen kalp ile yalanlama şeklinde olur ki, İbn-i Kayyim'in -Allah ona rahmet etsin- dediği gibi, bu küfür, kâfirlerde pek azdır.Bazen dil veya azalarla yalanlama şeklinde olur. Bu ise, hakkı gizlemek ve bildiği halde açık ve gizli hakka boyun eğmemek sebebiyledir.

Örneğin yahûdilerin, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'i inkâr etmeleri gibi.

Nitekim Allah Teâlâ onlar hakkında şöyle buyurmuştur:

((فلما جاءهم ما عرفوا كفروا به)) [سورة البقرة الآية: ٨٩]

"Onlara, Allah katından yanlarındakini (Tevrât'ı) doğrulayan bir kitap (Kur'an) geldiğinde ve önceden kâfirlere karşı kendilerine yardım etmesini istiyorlardı. (Yahûdiler, Mekkeli müşriklere: Âhir zaman peygamberinin gelmesi yakınlaştı. O gelince ona uyacağız ve onunla birlikte size karşı savaşacağız, diyorlardı). Önceden geleceğini bildikleri o (peygamber) onlara gelince onu inkâr ettiler. Bu sebepten dolayı Allah'ın lâneti, (Allah'ın peygamberi

Muhammed'i ve ona vahyedilen Kur'an'ı) inkâr edenlerin üzerine olsun !" Bakara Sûresi:89

Yine, Allah Teâlâ şöyle buyurmuştur:

((وإن فريقًا منهم ليكتمون الحق وهم يعلمون)) [سورة البقرة الآية146]

"Kendilerine kitap verdiğimiz kimseler, onu (Muhammed'i) oğullarını tanıdıkları gibi tanırlar ve onlardan bir kesim bildikleri halde gerçeği gizlerler." Bakara Sûresi:146

Bunun sebebi de şudur:

Tekzib (yalanlama), hakkı bilip de onu reddeden kimseden başkasından gerçekleşmez. Bunun içindir ki Allah Teâlâ, kâfirlerin Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'i gerçekten ve gizlice yalanlayamayacaklarını, yalanlamanın sadece dil ile olacağını haber vererek şöyle buyurmuştur.

((فَإِنَّهُمْ لا يُكَذِّبُونَكَ وَلَكِنَّ الظَّالِمِينَ بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ)) [سورة الأنعام الآية: ٣٣]

"(Ey Muhammed!) Onların söyledikleri şeyin (görünüşte) seni üzmekte olduğunu elbette biliyoruz.Zirâ onlar, seni asla yalanlamıyorlar.Fakat o zâlimler aslında Allah'ın âyetlerini inkâr ediyorlar." En'am Sûresi:33

Allah Teâlâ Firavun ve onun kavmi hakkında da şöyle buyurmuştur:.

((وَجَحَدُوا بِهَا وَاسْتَيْقَنَتْهَا أَنْفُسُهُمْ ظُلْمًا وَعُلُوًّا)) [سورة النمل الآية:14]

"Kendileri de bunlara kalpten inandıkları halde, zulûm ve kibirlerinden onları inkâr ettiler. (Ey Muhammed! Allah'ın âyetlerini inkâr ederek yeryüzünde) bozgunculuk yapanların sonlarının nice olduğuna bir bak!" Namel Sûresi:33

Bu küfür çeşidine haramı helâl kılma da girer. Örneğin kim, dînen haram olduğu bilinen bir şeyi  helâl kılarsa, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-'in getirmiş olduğu şeyleri yalanlamış olur. Aynı şekilde kim de dînen helâl olduğu bilinen bir şeyi haram kılarsa, Muhammed -sallallahu aleyhi ve sellem-in getirmiş olduğu şeyleri yalanlamış olur.

İkincisi: Yüz çevirme ve büyüklenme küfrü

Örneğin İblis'in küfrü gibi.

Nitekim Allah Teâlâ İblis'in küfrü hakkında şöyle buyurmuştur:

((إِلا إِبْلِيسَ أَبَى وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ)) [سورة البقرة الآية34]

"(Ey Muhammed!) Hani biz meleklere;(fazîletini göstermek için) Âdem'e secde edin, dedik. İblis'in dışında bütün melekler hemen secde ettiler. O secde etmekten kaçındı ve büyüklük tasladı. Böylece kâfirlerden oldu." Bakara Sûresi:34

Allah Teâlâ bu küfür hakkında yine şöyle buyurmuştur:

((وَيَقُولُونَ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالرَّسُولِ وَأَطَعْنَا ثُمَّ يَتَوَلَّى فَرِيقٌ مِنْهُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَمَا أُولَئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ)) [سورة النور الآية: ٤٧]

"(Birtakım kimseler/münâfıklar) Allah'a ve rasûle îmân ettik, derler.Sonra da onlardan bir kesim bunun ardından yüz çevirirler (Rasûlün hükmünü kabul etmezler). Bunlar, mü'min değillerdir."Nur Sûresi:47

Allah Teâlâ, diliyle söylemiş olsa bile, yapmaktan yüz çevirenden îmânı reddetmiştir. Bu da yüz çevirme küfrünün, ister söz olsun, ister davranış olsun, isterse inanç olsun, hakkı terketmek, onu öğrenmemek ve ona göre hareket etmemektir olduğunu göstermektedir.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

((وَالَّذِينَ كَفَرُوا عَمَّا أُنْذِرُوا مُعْرِضُونَ)) [سورة الأحقاف من الآية: ٣]

"İnkâr edenler, uyarıldıkları şeylerden yüz çevirmektedirler (Kur'an'ın uyardığı şeylerden ne öğüt almaktadırlar, ne de düşünmektediler)."Ahkaf Sûresi:3

Bir kimse, 'ben ona uymam, demesi gibi' söz ile veya getirmiş olduğu hak dîni dinlemekten yüz çevirip kaçması veya hakkı işitmemek için parmaklarını kulaklarına koyması gibi fiil ile veyahut da işittiği halde kalbiyle ondan yüz çevirip îmân etmemesi ve azalarıyla yaşamaması gibi, her kim, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in getirdiği şeylerden yüz çevirirse, bu yüz çevirme küfrüdür.

Üçüncüsü: Nifak küfrü

Bu küfür,insanlara gösteriş için görünüşte boyun eğdiğini (îmân ettiğini) göstermekle birlikte kalp ve amelin bunu tasdik etmemesidir.

Örneğin münâfıkların başı olan Abdullah b. Ubey b. Selûl ve diğer münâfıkların îmânları böyle idi.

Nitekim Allah Teâlâ onlar hakkında şöyle buyurmuştur:

((وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ .يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَمَا يَخْدَعُونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ .. )) الخ الآيات [سورة البقرة الآيات: 8-20]

“İnsanlardan bazıları da vardır ki, îmân etmedikleri halde ‘Allah’a ve âhiret gününe îmân ettik’ derler.Onlar (akıllarınca) Allah’ı ve mü’minleri aldatırlar.Halbuki onlar kendilerini aldatırlar ve fakat onlar bunun farkında değillerdir. Onların kalplerinde bir hastalık vardır. Allah da onların hastalığını çoğaltmıştır. Söyledikleri yalanlar sebebiyle de onlar için acıklı bir azap vardır.Onlara (münâfıklara): ‘Yeryüzünde bozgunculuk yapmayın’ denildiği zaman ‘biz ancak ıslah edicileriz’ derler. Biliniz ki onlar bozguncuların tâ kendileridir, fakat onlar (cehâletleri ve inatları sebebiyle bunu) hissetmezler. Onlara:‘İnsanların (sahâbenin) îmân ettiği gibi, îmân edin’ denildiğinde, ‘biz, hiç akılsızların îmân ettikleri gibi îmân eder miyiz? derler. Biliniz ki akılsızlar onların tâ kendileridir. Ancak (onlar dalâlet ve hüsranda olmaları sebebiyle bunu) bilmezler.(Bu münâfıklar) mü’minlerle karşılaştıklarında ‘biz de (sizin gibi) îmân ettik’ derler. Şeytanları (liderleri) ile başbaşa kaldıklarında ise ‘biz sizinle beraberiz, biz onlarla (mü’minlerle) sadece alay ediyoruz’ derler.Hakikatte Allah onlarla alay eder ve azgınlıklarında onlara mühlet verir.Bu yüzden onlar, bir süre başıboş dolaşırlar.O münâfıklar, hidâyete (îmâna) karşılık dalâleti (küfrü) satın alanlardır. Ancak onların ticâreti kazançlı olmamış, kendileri de doğru yolu bulamamışlardır.Onların (münâfıkların) durumu, (karanlık gecede) büyük bir ateş yakan kimsenin durumu gibidir. O ateş yanıp da etrafını aydınlattığında Allah onların hemen aydınlığını giderir de onları görmez bir halde, karanlıklar içerisinde bırakıverir. Onlar, (hakkı işitmekten) sağırdırlar, (hakkı

konuşmaktan) dilsizdirler, (hidâyet nurunu görmekten) kördürler. Bu sebeple onlar, (bıraktıkları îmâna) dönemezler. Yahut (onların durumu), gökten zifiri karanlıklar, gök gürültüsü ve şimşeklerle birlikte gelen yağanak halinde boşalan yağmura tutulmuş kimsenin durumu gibidir. O münâfıklar, yıldırımlardan gelecek ölüm korkusuyla parmaklarını kulaklarına tıkarlar.Halbuki Allah, kâfirleri çepeçevre kuşatmıştır. O sırada şimşek sanki gözlerini kör edecekmiş gibi çakar, onlar için etrafı aydınlatınca orada birazcık yürürler, karanlık üzerlerine çökünce de oldukları yerde kalırlar. Allah dileseydi (onlara mühlet vermeseydi) elbette onların kulaklarını sağır, gözlerini kör ederdi.Şüphesiz ki Allah, her şeye kâdirdir.”Bakara Sûresi: 8-20

Dördüncüsü: Şek ve şüphe küfrü

Bu, hakka uymakta veya o şeyin hak olduğu konusunda tereddüt etmek demektir. Çünkü istenen şey, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in getirdiği şeyin hak olduğuna ve onda şüphe olmadığına kesin bir şekilde inanmaktır.

Her kim, Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'in getirdiği şeyin hak olmadığını tasdik ederse, hiç şüphe yok ki şüphe veya zan küfrü ile kâfir olur.

Nitekim Allah Teâlâ bu konuda şöyle buyurmuştur:

((وَدَخَلَ جَنَّتَهُ وَهُوَ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ قَالَ مَا أَظُنُّ أَنْ تَبِيدَ هَذِهِ أَبَدًا (35) وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِنْ رُدِدْتُ إِلَى رَبِّي لأَجِدَنَّ خَيْراً مِنْهَا مُنْقَلَبًا (36) قَالَ لَهُ صَاحِبُهُ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَكَفَرْتَ بِالَّذِي خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ سَوَّاكَ رَجُلًا (37) لَكِنَّا هُوَ اللَّهُ رَبِّي وَلا أُشْرِكُ بِرَبِّي أَحَدًا)) [سورة الكهف الآيات:35-38]

"(Yeniden dirilişi inkâr ederek kıyâmetin kopacağından şüphe ederek) kendine zulmetmiş bir halde bağına girdi ve şöyle dedi: Bu bağın yok olacağını ebedîyyen zannetmem.Kıyâmetin kopacağını da zannetmem. (Arkadaşına: Senin iddiâ ettiğin gibi kıyâmetin kopacağı ve) Rabbime döndürüleceğim (farz olunsa bile), hiç şüphe yok ki onun yanında bundan daha hayırlı bir âkıbet bulurum. (Mü’min olan) arkadaşı ona şöyle dedi: Seni topraktan, sonra bir

damla sudan (spermden) yaratan, daha sonra da seni düzgün bir adam sûretine koyan Allah'ı nasıl inkâr edersin? Fakat ben (derim ki) O Allah, Rabbimdir ve ben hiç kimseyi Rabbime ortak koşmam." Kehf Sûresi: 35-38

Bütün bunlardan şu sonuca varabiliriz: Îmânın zıddı olan küfür, kalp ile yalanlama şeklinde olabilir ki bu, kalbin tasdik etmesini bozar. Küfür, Allah Teâlâ'ya veya âyetlerine veyahut da Rasûlullah -sallallahu aleyhi ve sellem-'e buğzetmek gibi, kalp ile ilgili bir amel olabilir. Bu küfür ise, kalp ile ilgili amellerin en önemlisi olan îmânî sevgiyi bozar.

Aynı şekilde küfür, bazen Allah Teâlâ'ya küfretmek gibi, açık bir söz olabilir. Bazen de puta secde etmek ve Allah'tan başkası için kurban kesmek gibi, açık bir fiil olabilir.

Aynı şekilde îmân; kalp, dil ve azalarla olduğu gibi, küfür de, kalp, dil ve azalarla olabilir.

Allah Teâlâ'dan bizleri küfürden ve küfrün her türlü hasletlerinden korumasını, bizleri îmân ile süslemesini ve doğru yolu bulmuş hidâyet önderleri kılmasını dileriz...Âmin.

Yine de en iyisini Allah Teâlâ bilir.

Bknz: Hâfız el-Hakemî'nin; "A'lâmu's-Sünneti'l-Menşûra", sayfa: 177 ve Abdulaziz Âl-i Abdullatif'in; "Nevâkıdu'l-Îmâni'l-Kavliyye ve'l-Ameliyye", sayfa:36-46 ve Abdullah el-Karnî2nin; "Davâbitu't-Tekfîr", sayfa: 183-196